

รายงานผล
การถอดองค์ความรู้เกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา

จัดทำโดย
สำนักงานเกษตรอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรกรต้นแบบ	๑
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	๒
สินค้าหลัก	๒
แปลงเรียนรู้	๒
ฐานเรียนรู้	๒
หลักสูตรการเรียนรู้	๔
การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด	๙
การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก.	๑๐
ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบ	
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	๑๔
ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการเทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตรพร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่	๑๔
ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต	๑๙
ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์	๒๑
ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์	๒๒
ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน	
ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน	๒๕
ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย	๒๕
กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้	๒๖
ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน	๒๗
ภาคผนวก	๒๘

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๐ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายประสิทธิ์ เปื่องกลาง
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ๑๐๘ บ้านหมูสี หมู่ที่ ๖ ตำบลพระพุทธร อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา
โทรศัพท์ : ๐๘๑๘๖๖๔๖๗๕ Facebook : ประสิทธิ์ เปื่องกลาง Line : -
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๐๓
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา ปริญญาตรี
สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
คณะ/สาขาวิชา คณะรัฐประศาสนศาสตร์/สาขาการปกครองท้องถิ่น
๖. อาชีพปัจจุบัน
☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๑๒๐,๐๐๐ - ๑๕๐,๐๐๐ บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก มะพร้าว น้ำหอม

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๓ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๒.๑ มะพร้าว

๒.๒ หมาก

๒.๓ แปลงข้าว

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๖ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. การบริหารจัดการน้ำ

๒. ประมง (การเลี้ยงปลาในร่องสวน)

๓. การจัดทำบัญชีครัวเรือน

๔. ข้าว (การทำนาโยน ลดต้นทุนการผลิตข้าว)

๕. การจัดการดินและปุ๋ย

๖. การจัดการศัตรูพืช (ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ)

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๖ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๗ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การทำการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ (เศรษฐกิจพอเพียง)

๒. การบริหารจัดการน้ำ (การสูบน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์)

๓. การทำบัญชีครัวเรือน

ครัวเรือน											
กุมภาพันธ์ 2566											
ธ.	อ.	อ.	พ.	พ.	ศ.	อ.					
			1	2	3	4					
			600	2,170		2,320					
			1,620	15,495	3,380	690					
5	6	7	8	9	10	11					
3,000	2,763	287	200	1,170	500	150					
				1,120	1,350						
12	13	14	15	16	17	18					
2,450	150	3,300	980	1,480	1,000	225					
990	1,330	1,860									
19	20	21	22	23	24	25					
550	770	2,000	3,455		400	2,250					
					314	1,290					
26	27	28									
78		1,024									

๔. ประมง (การเลี้ยงปลาในร่องสวน)

๕. ข้าว (การทำนาโยน ลดต้นทุนการผลิตข้าว)

๖. การจัดการดินและปุ๋ย (ทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ)

๗. การจัดการศัตรูพืช (การผลิตสารชีวภัณฑ์)

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าวให้น้ำหอม

๒. การบริหารจัดการพื้นที่ทางการเกษตร

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (การผลิตถ่านไบโอชาร์)

๒. การเลี้ยงโคเนื้อ

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าวน้ำหอม

มะพร้าวน้ำหอมเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย เป็นมะพร้าวที่จัดอยู่ในกลุ่มต้นเดี่ยว มีความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นคือ น้ำและเนื้อมีรสหวานหอม ปัจจุบันผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการ ประกอบกับในช่วง ๑-๒ ปีที่ผ่านมาประสบปัญหาสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง เกิดปรากฏการณ์เอลนีโญฝนทิ้งช่วง เป็นเวลานานส่งผลให้อุณหภูมิสูง ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำ การออกดอกติดผลของมะพร้าวน้ำหอมได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นผลเล็ก ผลลีบ และผลหยุ ทำให้ผลผลิตเสียหายไม่ได้คุณภาพ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีผู้ที่ต้องนำองค์ความรู้ของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งมีพืชหลักคือ มะพร้าวน้ำหอม มาถ่ายทอดเพื่อให้เกิดการพัฒนา และแก้ไขปัญหาในการผลิตมะพร้าวน้ำหอมได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้รู้วิธีปลูกมะพร้าวน้ำหอมอย่างถูกต้อง ตั้งแต่การเตรียมดิน การเลือกพันธุ์ ไปจนถึงการดูแลต้นกล้า
๒. เพื่อให้เข้าใจวิธีดูแลมะพร้าวให้โตดี ให้ผลผลิตสม่ำเสมอ เช่น การให้น้ำ การใส่ปุ๋ย และการดูแล
๓. เพื่อให้รู้วิธีป้องกันและจัดการโรคและแมลงศัตรูพืชที่พบในสวนมะพร้าว
๔. เพื่อให้สามารถวางแผนการปลูกและเก็บเกี่ยวให้เหมาะกับฤดูกาลและความต้องการของตลาด
๕. เพื่อเรียนรู้เทคนิคเพิ่มผลผลิต เช่น การจัดการธาตุอาหาร การใช้ระบบน้ำแบบประหยัด
๖. เพื่อสร้างเครือข่ายเกษตรกรที่สามารถแลกเปลี่ยนความรู้และช่วยกันพัฒนาการปลูกมะพร้าว น้ำหอมในชุมชนต่อไป

หลักสูตร/เนื้อหา

หน่วยที่ ๑: ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับมะพร้าว น้ำหอม

- ลักษณะพันธุ์และสายพันธุ์ที่นิยม
- ความต้องการของตลาดและแนวโน้มการบริโภค
- คุณสมบัติเด่นของมะพร้าว น้ำหอมที่มีคุณภาพ

หน่วยที่ ๒: การเตรียมพื้นที่และการปลูก

- การเลือกพื้นที่ปลูกที่เหมาะสม
- การเตรียมดินและปรับปรุงดิน
- วิธีการปลูกและการจัดระยะปลูก
- การเลือกพันธุ์และการเตรียมต้นกล้า

หน่วยที่ ๓: การดูแลรักษาและการจัดการแปลง

- การให้น้ำ: ระบบน้ำหยด / การจัดการน้ำตามฤดูกาล
- การใส่ปุ๋ย: ปุ๋ยอินทรีย์และเคมี / การวิเคราะห์ธาตุอาหาร
- การตัดแต่งใบและการจัดการทรงพุ่ม
- การจัดการวัชพืชและการคลุมดิน

หน่วยที่ ๔: การป้องกันและจัดการศัตรูพืช

- โรคและแมลงที่พบบ่อยในมะพร้าว น้ำหอม
- วิธีการป้องกันแบบธรรมชาติและชีววิธี
- การใช้สารเคมีอย่างปลอดภัยและเหมาะสม
- การเฝ้าระวังและบันทึกข้อมูลศัตรูพืช

หน่วยที่ ๕: การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

- การประเมินความพร้อมในการเก็บเกี่ยว
- เทคนิคการเก็บเกี่ยวที่ลดความเสียหาย
- การคัดเกรดผลผลิตและการบรรจุ
- การเก็บรักษาเพื่อยืดอายุผลผลิต

หน่วยที่ ๖: การตลาดและการสร้างมูลค่าเพิ่ม

- ช่องทางการจำหน่าย: ตลาดสด ตลาดส่งออก ตลาดออนไลน์
- การสร้างแบรนด์และบรรจุภัณฑ์ที่น่าสนใจ
- การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง
- การคำนวณต้นทุนและกำไรเบื้องต้น

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

๑. การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning)

- ภาคทฤษฎี: ใช้สื่อประกอบ เช่น อินโฟกราฟิก วิดีโอสาธิต คู่มือภาพ เพื่ออธิบายให้เข้าใจง่าย
- ภาคปฏิบัติ: ลงแปลงจริง ฝึกทำจริง เช่น การปลูก การให้น้ำ การคัดเกรดผลผลิต

๒. การสาธิตและฝึกปฏิบัติ (Demonstration & Hands-on)

- สาธิตขั้นตอนการปลูก การดูแล และการเก็บเกี่ยวโดยผู้เชี่ยวชาญหรือเกษตรกรต้นแบบ
- ให้ผู้เรียนลงมือทำจริงในแต่ละขั้นตอน เพื่อสร้างความมั่นใจและทักษะ

๓. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning)

- จัดกิจกรรมกลุ่ม เช่น วิเคราะห์ปัญหาในสวนของตนเอง วางแผนการผลิตร่วมกัน
- ใช้การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เรียน เพื่อเสริมองค์ความรู้จากพื้นที่จริง

๔. การใช้สื่อภาพและเทคโนโลยี

- ใช้อินโฟกราฟิก แผนภาพ และปฏิทินเกษตร เพื่อช่วยให้เข้าใจข้อมูลเชิงเทคนิคได้ง่าย
- ใช้แอปพลิเคชันหรือระบบออนไลน์สำหรับติดตามข้อมูลการผลิต เช่น การบันทึกให้น้ำหรือใส่ปุ๋ย

๕. การศึกษาดูงานและเยี่ยมชมแปลงต้นแบบ

- นำผู้เรียนไปดูงานในสวนมะพร้าว น้ำหอมที่ประสบความสำเร็จ
- เรียนรู้จากประสบการณ์จริงของเจ้าของสวน พร้อมถาม-ตอบและแลกเปลี่ยนแนวคิด

๖. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

- จัดเวทีชุมชนหรือกลุ่มย่อยให้ผู้เรียนได้แชร์ผลการทดลอง เทคนิคเฉพาะ และปัญหาที่พบ
- ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายเกษตรกรเพื่อพัฒนาร่วมกัน

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการทั้งระดับตำบล อำเภอ และจังหวัดอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นแบบการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเกษตรกรในพื้นที่ โดยมีรายละเอียดแนวทางการมีส่วนร่วม ดังนี้

๑. การประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด

ศพก. ได้เข้าร่วมประชุมหารือกับคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ในการระดมความคิดเห็น วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของพื้นที่ พร้อมทั้งร่วมกันกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาและกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในระดับตำบลให้สอดคล้องกับนโยบายระดับจังหวัด

๒. การระดมความคิดเห็นของเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบ

มีการจัดเวทีเสวนาและประชุมร่วมกันระหว่างเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบ ศูนย์เครือข่าย ศพก. และเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อรวบรวมข้อมูล สภาพปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของพื้นที่นำมาสู่การวางแผนบูรณาการร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

๓. การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย

ดำเนินการประสานกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น สำนักงานปศุสัตว์ สถานีพัฒนาที่ดิน และสำนักงานประมง เพื่อบูรณาการแผนงานด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง และดินปุ๋ย ให้มีความสอดคล้องและต่อเนื่อง

๔. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ ศพก. และแปลงใหญ่

คณะกรรมการของศูนย์ฯ รวมถึงคณะกรรมการแปลงใหญ่ ได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำแผนฯ โดยทำหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุง และกำหนดเป้าหมายของกิจกรรมที่จะดำเนินงานในแต่ละปี การดำเนินงานข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในทุกระดับ ตั้งแต่การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การวางแผน การกำหนดแนวทางปฏิบัติ ตลอดจนการติดตามผล เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาเกษตรกรและชุมชนอย่างแท้จริง

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การจัดทำแผนปฏิบัติการราย ศพก. มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดทิศทางในการดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้มีเป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสามารถขับเคลื่อนกิจกรรมได้ อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่ โดยมีกระบวนการดังต่อไปนี้

๑. การประชุมคณะกรรมการ ศพก. และเครือข่าย

- ศูนย์เครือข่าย ศพก. ได้จัดประชุมคณะกรรมการ ศพก. และตัวแทนเครือข่ายเกษตรกร เพื่อนำข้อมูล สถานการณ์จริงในพื้นที่มาวิเคราะห์และจัดทำแผนดำเนินงานให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกรในชุมชน

๒. การรวบรวมข้อมูลจากฐานเรียนรู้และกิจกรรมในศูนย์ฯ

- มีการนำข้อมูลจากฐานเรียนรู้ทั้ง ๑๓ ฐาน เช่น ฐานการลดต้นทุนการผลิต ฐานเศรษฐกิจพอเพียง ฐานปุ๋ยหมักไม่กลับกอง ฯลฯ มาประกอบการจัดทำแผน เพื่อให้แผนฯ มีความสอดคล้องกับศักยภาพของศูนย์ฯ

๓. การระดมความคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอจากเกษตรกร

- จัดเวทีให้เกษตรกรในพื้นที่ได้เสนอแนวคิด ความต้องการ และปัญหาในพื้นที่ เพื่อปรับกิจกรรมให้ ตอบโจทย์กับวิถีชีวิตของเกษตรกรในแต่ละตำบล

๔. การจัดทำกิจกรรมรายปี

- มีการกำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการในรอบปี เช่น การอบรมถ่ายทอดความรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม Field Day การพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ ฯลฯ พร้อมทั้งกำหนดงบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ และ กลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจน

ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ

- ประธานและคณะกรรมการ ศพก.
- คณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่
- เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ
- หน่วยงานสนับสนุนในพื้นที่ (กรมส่งเสริม และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)
- ผู้นำชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- เกษตรกรในพื้นที่ที่มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม

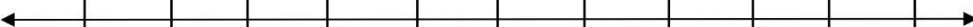
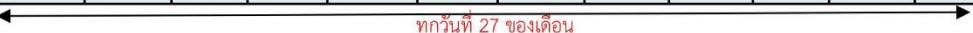
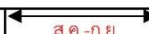
แผน ราย ศพก.

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ นายประสิทธิ์ เบื้องกลาง สินค้าหลัก มะพร้าว

จุดเด่น 1. ไร่นาสวนผสม 2. การสูบน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ (โซล่าเซลล์) 3. การลดต้นทุนการผลิตของมะพร้าว

[illegible]

[illegible]

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ต.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
* ประชาสัมพันธ์																
* เตรียมสถานที่/วัสดุอุปกรณ์																
* เตรียมเอกสาร																
* นิเทศการ																
* ประสานการสนับสนุนหน่วยงานภาคี																
- ดำเนินงานจัดงาน																
- สรุปผล																
3.4 การแก้ปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน	-	ครั้ง														
4. การอบรมเกษตรกร			18,000													
- การอบรมเกษตรกรผู้นำตามหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ของ ศพก. ตลอดฤดูกาลผลิตตามแนวทางโรงเรียนเกษตรกร	3/30	ครั้ง/ราย					13,27				1-31 พค.					
- สรุปผลการอบรม																
5. พัฒนาศักยภาพ																
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาตนเองและสมาชิก																
6. ติดตามประเมินผลและรายงาน																
6.1 การรายงานความก้าวหน้า																
6.2 สรุปผลการดำเนินงาน																

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ บริเวณ ศพก.หลัก เป็นพื้นที่นา ในช่วงฤดูฝนทำนา ฤดูแล้งปลูกผัก ถั่ว แตง หรือ ถั่วเขียว เพื่อเพิ่มรายได้ ต่อมาเมื่อต้นปี พ.ศ.๒๕๔๗ ได้ไปทำงานรับเหมาก่อสร้างที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร ประกอบกับสุขภาพร่างกายไม่ค่อยแข็งแรง จึงเกิดแนวความคิดที่จะหากิจกรรมที่ทำแล้วมีความสุขสบายใจในวัยสูงอายุ ซึ่งขณะนั้นมีคนขุดลอกหน้าดินขาย ก็เลยตัดสินใจสั่งซื้อดินดังกล่าว มาปรับปรุงที่ดินบริเวณแปลงนาดังกล่าว พร้อมกับมีการขุดร่องน้ำ ปรับปรุงสภาพภายในไร่นา สวนผสม และปลูกไม้ผลไม้นานาชนิดต่างๆ ซึ่งในขณะนั้นผลผลิตที่ได้ยังไม่เต็มที่ ปี พ.ศ.๒๕๕๑ ได้หยุดทำอาชีพรับเหมา และกลับมาอยู่บ้าน เนื่องจากสาเหตุแห่งการป่วย จึงมีแนวคิดในการทำไร่นาสวนผสม โดยขุดเป็นแนวร่องแล้วลงมะนาว ฝรั่ง ชะอม กล้วย และลงปลาในร่องสวน (ปลูกทุกอย่างที่กินกินทุกอย่างที่ปลูก) มาทำกิจกรรมไร่นาสวนผสมอย่างเต็มที่ มาดูแลรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้และทำกิจกรรมต่างๆภายในไร่นาสวนผสม ต่อมาปรับเปลี่ยนเป็นปลูกต้นมะพร้าว หนาก เลี้ยงปลาน้ำจืด ทำนาข้าว จนถึงปัจจุบัน ซึ่งในปี ๒๕๖๕ มีรายได้ประมาณ ๔๔๒,๐๐๐ บาท เมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วคงเหลือกำไร ๒๑๐,๐๐๐ บาท มีการเพิ่มพื้นที่การปลูกมะพร้าวและหนาก บนพื้นที่กว่า ๗ ไร่ ซึ่งมีการขุดร่องน้ำทำให้บริหารจัดการน้ำได้ง่าย โดยในตอนนั้นได้มีการปลูก มะนาว ๑๐๐ ต้น มะม่วง ๗๕ ต้น ฝรั่ง ๔๐๐ ต้น ส้มโอ ๕ ต้น ชะอม ๕๐๐ ต้น กล้วยหอม ๘๐ ต้น มะละกอ ๑๐ ต้น กระท้อน ๓๐ ต้น มะพร้าว ๓๑๙ ต้น มีการเลี้ยงปลาน้ำจืด การเลี้ยงโคเนื้อ หมูหลุม และไก่พื้นเมือง มีการทำกิจกรรมทางการเกษตรที่หลากหลาย และปี ๒๕๕๙ ศพก.เครือข่ายของนายประสิทธิ์ เปื้องกลาง ได้ถูกคัดเลือกให้เป็น ศพก.หลัก ระดับอำเภอเฉลิมพระเกียรติ เนื่องจากศูนย์ฯ นี้มีการทำเกษตรแบบไร่นาสวนผสม มีการบริหารจัดการพื้นที่ตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ มีการทำเกษตรที่หลากหลายกิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพผลผลิตโดยเฉพาะกิจกรรมการปลูกมะพร้าวน้ำหอมให้ได้คุณภาพ ตรงตามความต้องการของตลาด ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มมูลค่าผลผลิต และสร้างรายได้ให้ กับครอบครัว โดยมีแปลงเรียนรู้หลักสูตรการเรียนรู้ และฐานการเรียนรู้ ที่มีประโยชน์ต่อผู้สนใจทำการเกษตรทั้งในและนอกพื้นที่

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

- ปัญหาผลผลิตขาดช่วง หรือมะพร้าวขาดคอ เป็นปัญหาที่มักพบมากในช่วงฤดูร้อนของประเทศไทย ราวเดือน เมษายนถึงพฤษภาคม ทำให้ผลผลิตขาดตลาด เมื่อผลผลิตมีน้อยจึงเกิดการแย่งผลผลิต และตัดผลผลิตที่ ความสมบูรณ์ไม่เหมาะสม ไม่ได้มาตรฐานอย่างที่ควรจะเป็น ซึ่งการพัฒนาของผลมะพร้าว จากระยะดอกไปจนถึง ระยะการเก็บเกี่ยวใช้ระยะเวลาประมาณ ๗ เดือน ผลที่จะเก็บเกี่ยวในช่วงฤดูร้อนเป็นผลที่พัฒนามาจากดอกที่บ้าน ในช่วงฤดูฝนซึ่งมีจำนวนดอกเพศเมียเพียงแค่ ๑๐-๒๐ ดอกต่อข้อ (จั่น) ในขณะที่ดอกในฤดูร้อนอาจมีมากถึง ๓๐-๔๐ ดอกต่อข้อ ระหว่างการพัฒนาผล ข้อดอกทั้งสองช่วงฤดูมีเปอร์เซ็นต์การร่วงของดอกเพศเมียที่เท่ากันคือ ราวๆ ๘๐ % แต่เนื่องจากจำนวนดอกเพศเมียมีน้อยอยู่แล้วในฤดูฝน เมื่อเกิดการร่วงมาก จึงทำให้เหลือผลผลิต น้อยในช่วงฤดูร้อน อย่างไรก็ตามในช่วงระยะเวลา ๕ เดือนก่อนข้อดอกบาน เป็นช่วงที่ตาดอกกำหนดจำนวนของ ดอกเพศผู้และเมียต่อจั่น ดังนั้นดอกที่บ้านในฤดูฝนเป็นดอกที่เริ่มพัฒนาในช่วงฤดูร้อน คาดว่าอากาศที่ร้อนและ ความสมบูรณ์ดินที่ต่ำในระยเวลานั้น จึงทำให้มีดอกเพศเมียจำนวนที่น้อยกว่า โดยปกติการปลูกมะพร้าวน้ำหอม ในพื้นที่จะเป็นการปลูกแบบยกร่องสวน และไม่คอยทำการรดน้ำ คาดว่ามะพร้าวได้รับปริมาณน้ำไม่เพียงพอในช่วง ฤดูร้อน ทำให้มีอาหารไม่เพียงพอ จึงเกิดการชักนำให้เกิดดอกเพศเมียน้อย ดังนั้น ทางแก้ที่สำคัญคือ ควรจะทำการ รดน้ำให้เพียงพอต่อความต้องการของมะพร้าวถึงแม้ว่าระบบการปลูกมะพร้าวจะเป็นการยกร่องก็ตาม

- ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตมะพร้าวน้ำหอม พบว่า วัสดุการเกษตรต่าง ๆ มีราคาแพง โดยเฉพาะปุ๋ย สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชบางชนิดที่เคยใช้ได้ผลดี ปัจจุบันเป็นสินค้าต้องห้ามไม่สามารถ ซื้อขายได้ข้อเสนอแนะ ด้านต้นทุนการผลิตมะพร้าวน้ำหอม วิธีแก้ไขขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องมาหาวิธีวิธีการทำปุ๋ยใช้เอง ตลอดจนเกษตรกรรู้จักบริหารจัดการภายในแปลงให้เหลือวัสดุเหลือทิ้งทาง การเกษตรน้อยที่สุด เพื่อเป็นการประหยัดทรัพยากรและลดต้นทุนการผลิต

- การจัดการศัตรูพืช เกษตรกรพบด้วงแรดมะพร้าว ด้วงงวง ด้วงไฟ หนอนหัวดำ แมลงดำหนาม ไรสีขาวการจัดการภายในแปลงเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สารเคมี ซึ่งการกำจัดโดยใช้สารเคมีอาจส่งผลถึงการตกค้าง ของสารเคมีที่ใช้ในการกำจัดศัตรูพืชได้ ทำให้ไม่เป็นไปตามแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) โดยขบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค ปราศจากการปนเปื้อนของสารเคมีไม่ทำให้เกิด มลพิษต่อสิ่งแวดล้อม การกำจัดศัตรูพืชในมะพร้าวน้ำหอมสามารถปฏิบัติได้หลายวิธีการ การกำจัดด้วงแรด มะพร้าว โดยการใส่ราเขียวเมทาไรเซียมแอนิโซเพลีย และใช้แตนเบียน การกำจัดหนอนหัวดำและแมลงดำหนาม โดยหมั่นทำความสะอาดบริเวณคอมะพร้าวเพื่อทำลายแหล่งหลบซ่อนและเพาะพันธุ์

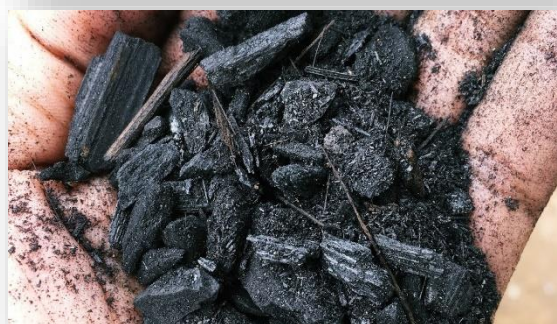
๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

๑. การลดการเกิดปัญหาเรื่องน้ำ การใช้ระบบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ในการสูบน้ำหรือจ่ายน้ำ ซึ่งโดยทั่วไปจะใช้แผงโซลาร์เซลล์เพื่อผลิตไฟฟ้าที่ใช้ขับเคลื่อนปั้มน้ำ ระบบนี้เป็นทางเลือกที่ประหยัดพลังงานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสำหรับการเกษตรและการใช้งานอื่นๆ ที่ต้องการการสูบน้ำ

๒. การกำจัดเศษวัสดุทางการเกษตร โดยใช้ระบบเตาเผาถ่านไร้ควัน คือ ระบบที่ออกแบบมาเพื่อเผาถ่านโดยลดการเกิดควันและมลพิษให้น้อยที่สุด โดยทั่วไปจะใช้วิธีการเผาไหม้ที่สมบูรณ์ขึ้น ทำให้ได้ถ่านที่มีคุณภาพและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๓. การปลูกพืชระบบโรงเรือนอัจฉริยะ เป็นโรงเรือนปลูกพืชที่ใช้เทคโนโลยีและระบบอัตโนมัติเข้ามาควบคุมสภาพแวดล้อมภายในโรงเรือน เพื่อสร้างสภาวะที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืชตลอดทั้งปี. โดยมีการนำเซ็นเซอร์มาวัดค่าต่างๆ เช่น อุณหภูมิ ความชื้น แสง และความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์. ข้อมูลที่ได้จากเซ็นเซอร์เหล่านี้จะถูกนำไปประมวลผลเพื่อสั่งการให้อุปกรณ์ต่างๆ ภายในโรงเรือนทำงานโดยอัตโนมัติ เช่น การเปิด-ปิดระบบระบายอากาศ การให้น้ำ การให้ปุ๋ย และการควบคุมแสง

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

๑. วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของพื้นที่

- สำรวจสภาพแวดล้อมทางการเกษตร เช่น ดิน น้ำ ภูมิอากาศ
- ระบุปัญหาหลัก เช่น ผลผลิตต่ำ โรคพืช ต้นทุนสูง
- รับฟังความคิดเห็นจากเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อเข้าใจความต้องการจริง

๒. ศึกษาเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่เหมาะสม

- ค้นคว้าเทคโนโลยีที่มีอยู่ เช่น ระบบน้ำหยด โดรนสำรวจพื้นที่ แอปวิเคราะห์ดิน
- พิจารณาความเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ งบประมาณ และความรู้ของผู้ใช้งาน
- ดูตัวอย่างการใช้งานจริงจากพื้นที่อื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน

๓. วางแผนการนำเทคโนโลยีมาใช้

- กำหนดเป้าหมาย เช่น เพิ่มผลผลิต ๒๐% ลดต้นทุน ๓๐%
- เลือกเทคโนโลยีที่ตอบโจทย์ เช่น ใช้เซ็นเซอร์ตรวจวัดความชื้นในดิน
- วางแผนงบประมาณและระยะเวลาในการดำเนินงาน

๔. เตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและการฝึกอบรม

- จัดอบรมให้เกษตรกรหรือผู้ใช้งานเข้าใจการใช้เทคโนโลยี
- สร้างคู่มือหรืออินโฟกราฟิกเพื่อช่วยให้เข้าใจง่าย
- ส่งเสริมการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง

๕. ทดลองใช้ในพื้นที่นำร่อง

- เริ่มใช้ในพื้นที่ขนาดเล็กก่อน เพื่อประเมินผล
- เก็บข้อมูลผลลัพธ์ เช่น ผลผลิตที่ได้ ความสะดวกในการใช้งาน
- ปรับปรุงวิธีการตามผลการทดลอง

๖. ขยายผลและติดตามประเมินผล

- ขยายการใช้งานไปยังพื้นที่อื่นที่เหมาะสม
- ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เช่น ทุกฤดูปลูก
- ประเมินผลกระทบทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๗. สื่อสารและเผยแพร่ความรู้

- จัดทำสื่อการเรียนรู้ เช่น อินโฟกราฟิก วิดีโอ หรือปฏิทินเกษตร
- สร้างเครือข่ายเกษตรกรเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์
- ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๒) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

ขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ

๑. การวิเคราะห์ดินก่อนปลูก

- เก็บตัวอย่างดิน: ใช้เครื่องมือสะอาดเก็บดินจากหลายจุดในแปลง (ลึกประมาณ ๑๕-๒๐ ซม.) แล้วผสมรวมกัน
- ส่งตรวจวิเคราะห์: ส่งตัวอย่างไปยังสถานีวิจัยหรือศูนย์บริการวิเคราะห์ดิน
- อ่านผลวิเคราะห์: ดูค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH), ปริมาณธาตุอาหารหลัก (N, P, K), อินทรีย์วัตถุ ฯลฯ

๒. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

- เลือกสูตรปุ๋ยให้เหมาะสม
- คำนวณปริมาณปุ๋ย: ใช้สูตรคำนวณตามพื้นที่และความต้องการของพืช
- แบ่งใส่เป็นช่วงเวลา: เช่น ใส่ครั้งแรกช่วงปลูก และครั้งที่สองช่วงพืชเริ่มออกดอก

๓. การเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสม

- เลือกพันธุ์ที่ทนโรคและแมลง หรือเลือกจากแหล่งที่ไม่มีการระบาดของโรคพืช
- เลือกพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่: พิจารณาสภาพอากาศ ดิน และความต้องการน้ำ
- ใช้เมล็ดพันธุ์คุณภาพ : จากแหล่งที่เชื่อถือได้ เช่น กรมวิชาการเกษตร หรือศูนย์เมล็ดพันธุ์

๔. การจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

- วางแผนระบบน้ำ: เช่น ใช้ระบบน้ำหยดในพื้นที่แห้งแล้ง หรือระบบพ่นหมอกในโรงเรือน
- ตรวจสอบความชื้นดิน: ใช้เครื่องวัดความชื้นหรือสังเกตจากลักษณะดิน
- จัดตารางการให้น้ำ: ตามระยะการเจริญเติบโตของพืช เช่น ทุก ๓ วันในช่วงต้นอ่อน

๕. การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)

- ฝ้าระวังและตรวจแปลงสม่ำเสมอ: ใช้กับดักแมลง, ตรวจใบพืช
- ใช้ชีววิธี: เช่น ปลปล่อยแตนเบียน, ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา
- ใช้สารเคมีอย่างมีวิจารณญาณ: เลือกสารที่ปลอดภัยต่อผู้ใช้และสิ่งแวดล้อม และใช้เฉพาะเมื่อจำเป็น

๖. การบันทึกข้อมูลและประเมินผล

- บันทึกทุกขั้นตอน: เช่น วันที่ปลูก, ปริมาณปุ๋ย, การให้น้ำ, การพบโรค
- วิเคราะห์ผลผลิต: เปรียบเทียบกับฤดูกาลก่อนหน้า
- ปรับปรุงแผนการปลูก: จากข้อมูลที่ได้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในรอบถัดไป

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) มะพร้าว น้ำหอม พื้นที่ปลูกจำนวน ๕-๑-๐ (ไร่-งาน-วา)

๑.๒) หมากร พื้นที่ปลูกจำนวน ๒-๐-๐ (ไร่-งาน-วา)

๑.๓) ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ พื้นที่ปลูกจำนวน ๘-๑-๐ (ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) บ่อน้ำ จำนวน ๑ (หน่วย บ่อ)

๒.๒) คูน้ำ จำนวน - (หน่วย....-.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) วัวเนื้อ จำนวน ๓ (ตัว)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้ามะพร้าว น้ำหอม มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าพันธุ์มะพร้าว น้ำหอม เป็นเงิน ๘๗๕ บาท/ไร่

๑.๒) ค่าชุดหลุมและเตรียมสถานที่ เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท/ไร่

๑.๓) ค่าปรับปรุงและปุ๋ยรองพื้น เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท/ไร่

๑.๔) ค่าปุ๋ยบำรุงตลอดปี เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท/ไร่

๑.๕) ค่าการให้น้ำ (ค่าระบบและอุปกรณ์เบื้องต้น) เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท/ไร่

๑.๖) ค่าควบคุมวัชพืชและศัตรูพืช เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท/ไร่

๑.๗) ค่าแรงดูแลรักษา เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท/ไร่

๑.๘) ค่าแรงเก็บเกี่ยวและขนส่ง เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต ๑๒,๘๗๕ บาท/ไร่

รายได้ ๘๕๐๐ - ๑,๐๐๐๐ บาท/ไร่

มะพร้าว น้ำหอม จะเป็นพืชที่ต้องใช้ต้นทุนเริ่มต้นที่สูง เนื่องจากต้องมีการปรับพื้นที่ วางแผนระบบน้ำ อีกทั้งต้องรอรอบผลผลิต ต้องรอ ๔- ๕ ปี ถึงจะให้ผลผลิต และในแต่ละปียังให้ผลผลิตที่แตกต่างกันไม่แน่นอน เพราะต้องดูจากสภาพของอากาศ น้ำ รวมไปถึงโรคและแมลงศัตรูพืชที่ระบาดในแต่ละปี

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ มะพร้าว น้ำหอม

เฉลี่ยรายได้วันละ ๓๐๐ - ๕๐๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....-.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....-.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ข้าวหอมมะลิ

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

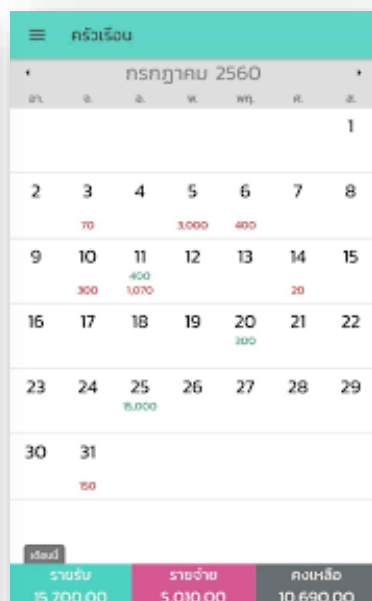
๑. ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง

- สามารถพึ่งตนเองได้ จากการทำเกษตรในพื้นที่ที่ไม่สมบูรณ์ มีข้อจำกัดในเรื่องของน้ำ
- มีรายได้ที่มั่นคงจากกิจกรรมเกษตร สามารถเป็นอาชีพหลักของครอบครัวได้อย่างดี
- ได้รับคัดเลือกเป็นเกษตรกรต้นแบบ และเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้ที่มีความสนใจ

และเกษตรกรรายอื่นๆ ในพื้นที่ได้อย่างดี

- พัฒนาทักษะและความรู้ ทั้งในด้านการวางแผนการผลิต การตลาด การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

เกษตร

๒. ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น

- มีแหล่งเรียนรู้ใกล้บ้าน ที่สามารถเข้าเรียนรู้เทคโนโลยีและแนวทางเกษตรอย่างเป็นระบบ จากศูนย์เรียนรู้จริง

- เข้าถึงองค์ความรู้ใหม่ ในแหล่งความรู้ที่อยู่ในพื้นที่ เช่น การปลูกมะพร้าวน้ำหอม การปลูกหมาก การบริหารจัดการพื้นที่

- เกิดการรวมกลุ่มเป็นเครือข่าย เช่น แปลงใหญ่ วิสาหกิจชุมชน เกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer)

- สร้างแรงจูงใจให้คนในพื้นที่ เพราะเห็นผลลัพธ์จากต้นแบบในพื้นที่เดียวกัน

๓. ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

- สร้างความมั่นคงทางอาชีพ เป็นแหล่งซื้อขายมะพร้าวน้ำหอมชั้นดี

- เกิดความสามัคคีในชุมชน จากการรวมกลุ่ม วางแผน ทำกิจกรรมร่วมกัน

- เป็นแหล่งศึกษาดูงานในระดับพื้นที่ เช่น ตำบล อำเภอ และจังหวัด

- เป็นแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน สร้างชื่อเสียงแก่พื้นที่

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

การนำ BCG Model มาใช้ใน ศพก.

๑. Bio การสร้างมูลค่า (Value Creation)

ศพก. อำเภอนิคมพระเกียรติ ได้นำความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ในการทำเกษตรสมัยใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ยกกระดับคุณภาพ มาตรฐานให้กับสินค้าเกษตร รวมถึงการใช้ประโยชน์จากฐานความหลากหลายทางทรัพยากรชีวภาพในการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง โดยส่งเสริมการใช้พื้นที่เหมาะสม (Zoning) มีการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่ ที่มีมิตรกับสิ่งแวดล้อม อาทิ การใช้เตาเผาถ่าน BIOCHA

๒. Circular (Zero Waste)

การใช้ทรัพยากรทางการเกษตรอย่าง เต็มประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ช่วยลดปัญหาด้านมลพิษ ลดขยะหรือของเสียในฟาร์มให้เป็นศูนย์ เช่น หุยมะพร้าววัสดุทางธรรมชาติ ทางมะพร้าวทำปุ๋ยหมัก/ วัสดุคลุมดิน ผลิตถ่าน BIOCHA จากทางมะพร้าวเพื่อเป็นวัสดุปรับปรุงบำรุงดิน

๓. Green (สมดุลและยั่งยืน)

การทำเกษตรอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรทางการเกษตรอย่างเหมาะสม และคุ้มค่ารวมทั้งใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรชีวภาพเพื่อสร้างรายได้สู่ชุมชน และยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรในชุมชน อาทิ ลดการใช้สารเคมี ใช้สารชีวภัณฑ์กำจัดโรคและแมลง ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยหมัก, ปุ๋ยคอก, ปุ๋ยพืชสด เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน ส่งเสริมการทำจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง, ฮอร์โมนไข่, ฮอร์โมนนมสด, การใช้แหนแดง และจุลินทรีย์หน่อกล้วย

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

- การจัดการดินและน้ำอย่างยั่งยืน ศพก. สอนให้เกษตรกรเข้าใจและจัดการดินและน้ำอย่างเหมาะสม เช่น การทำเกษตรแบบยกร่อง การปลูกพืชหมุนเวียน และการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า ซึ่งช่วยรักษาและฟื้นฟูคุณภาพของดินและแหล่งน้ำ

- การลดปริมาณขยะ การนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาผลิตเป็นปุ๋ยอินทรีย์ หรือนำมาใช้ในกิจกรรมอื่นๆ เช่น การทำปุ๋ย จากทางมะพร้าว การทำวัสดุเครื่องใช้ เช่น จาน ชาม จากกาบหมาก ช่วยลดปริมาณขยะและมลพิษที่เกิดจากการเผาหรือทิ้ง

- ลดการใช้สารเคมี ศพก. ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และปุ๋ยอินทรีย์ ซึ่งช่วยลดการปนเปื้อนของสารเคมีในดิน น้ำ และอากาศ ส่งผลดีต่อสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภค.

- การสร้างต้นแบบการผลิตที่ยั่งยืน ศพก. ทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีและวิธีการทำการเกษตรที่ยั่งยืน ซึ่งเกษตรกรสามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง ทำให้เกิดการขยายผลการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในวงกว้าง

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

การมีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่ เป็นสิ่งสำคัญสำหรับ ศพก. (ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร) ในการดำเนินงานและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้จะช่วยให้ ศพก. เข้าใจถึงลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ สภาพภูมิอากาศ ฤดูกาล และชนิดของดิน รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับชนิดของพืชและสัตว์ที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกในพื้นที่นั้น ๆ นอกจากนี้ยังรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งน้ำ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของตลาด ซึ่งทั้งหมดนี้จะเป็นประโยชน์ในการวางแผนการผลิต การจัดการ และการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ได้อย่างตรงจุดและยั่งยืน

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศพก. เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้การผลิตสินค้าเกษตรในชุมชน และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรในพื้นที่ได้ โดยได้เรียนรู้จากของจริง และสามารถนำไปปฏิบัติได้ มีการบริการข้อมูลข่าวสาร ด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งอำเภอเฉลิมพระเกียรติเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกพืชไร่ ไม้ผล มีดินดี น้ำดี สามารถปลูกพืชได้หลากหลาย แต่มีปัญหาราคาสินค้าตกต่ำ ต้นทุนสูง โรคแมลงศัตรูพืช มีปัญหาภัยแล้ง และน้ำท่วม การมีศพก.ในพื้นที่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และตรงกับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา นอกจากความรู้ด้านการเกษตรแล้ว ยังมีความรู้จากหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เกิดความสามัคคี และแบ่งปันด้านความรู้และวัตถุดิบของ

มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรมากมาย เช่น การจัดทำบัญชีครัวเรือน การบันทึกรายรับ-รายจ่ายผ่านแอปพลิเคชัน SmartMe ความรู้เรื่องดิน การดูแลรักษาดิน การปรับปรุงบำรุงดิน การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ การทำน้ำหมักชีวภาพ การปรับเปลี่ยนพื้นที่มาทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ไร่นาสวนผสม ศาสตร์พระราชา การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โคกหนองนาโมเดล ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงวัว การเลี้ยงปลา น้ำจืด การเลี้ยงปลาในร่องสวน การเลี้ยงหมูหลุม การปลูกข้าว การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน การทำสารชีวภัณฑ์ การปลูกหมาก

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศพก. ได้เข้ามามีบทบาทอย่างแข็งขันในการเป็นที่ปรึกษาและแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในด้านการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต ซึ่งเป็นปัญหาหลักที่เกษตรกรเผชิญ การที่ศูนย์ฯ ให้บริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนนั้น บ่งชี้ว่ามีช่องทางในการรับฟังและตอบสนองต่อข้อกังวลของเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ และมีการให้คำแนะนำที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ส่งผลให้เกษตรกรสามารถก้าวผ่านอุปสรรคและพัฒนาการผลิตได้อย่างยั่งยืน

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศพก. เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรที่สำคัญและครบวงจร โดยรวบรวมงานวิจัย เทคโนโลยี นวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ด้วยกัน เพื่อให้เกษตรกรและผู้สนใจสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ที่ทันสมัยและเหมาะสมกับบริบทของตนเองได้อย่างง่ายดาย การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารครอบคลุมตั้งแต่เทคนิคการเพาะปลูก การจัดการศัตรูพืช การดูแลดินและน้ำ ไปจนถึงข้อมูลตลาดและโอกาสทางการค้า ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการช่วยให้เกษตรกรตัดสินใจและวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

- ช่องทางในการขยายผล : ศูนย์ฯ มีกลไกการขยายผลองค์ความรู้ที่ชัดเจนและเป็นระบบ โดยไม่จำกัดเพียงการอบรมในศูนย์ฯ เท่านั้น แต่ยังส่งเสริมให้เกิดการสร้าง "ศูนย์เครือข่าย ศพก." ซึ่งเป็นผลจากการที่เกษตรกรและคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยน ทดลองทำ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ ยังมีการบูรณาการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ทำให้องค์ความรู้ถูกนำไปใช้และเผยแพร่ในวงกว้างอย่างมีประสิทธิภาพ

- เกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ : เกษตรกรในชุมชนและเครือข่ายที่เข้ามาเรียนรู้และรับการถ่ายทอดองค์ความรู้จาก ศพก. ได้นำหลักการและเทคนิคที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของตนเองอย่างจริงจัง มีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำเกษตรตามแนวทางเกษตรผสมผสาน การลดการใช้สารเคมี และการแปรรูป ผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า

- ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น : ผลลัพธ์จากการนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรเป็นเชิงประจักษ์อย่างยิ่ง โดยสามารถลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกได้มากที่สุด ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตลดลงอย่างมีนัยสำคัญ และเกษตรกรมีผลตอบแทนที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น มีความมั่นคงในอาชีพ และสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจฐานรากให้กับครัวเรือนและชุมชนได้อย่างยั่งยืน

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ ศพก. ได้แสดงบทบาทการเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่อย่างมีส่วนร่วม โดยเป็นตัวอย่างของการบูรณาการการทำงานร่วมกับหลากหลายภาคส่วน ทั้งหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา การร่วมมือเหล่านี้ ไม่เพียงแต่ช่วยสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยและพัฒนากระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐานรับรอง แต่ยังสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่แข็งแกร่ง ทำให้งานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้อย่างรอบด้านและมีประสิทธิภาพ

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

นายประสทธิ เบื่องกลาง เป็นเกษตรกรต้นแบบทำการเกษตรแบบพึ่งตนเอง มีเวลาดูแลเอาใจใส่อย่างปรานี และทำตามกำลัง มีการเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติจริง จนเกิดความชำนาญ มีความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร มีการลดต้นทุนเพิ่มผลผลิต มีการจัดการศัตรูพืช การจัดการดินและปุ๋ย และการจัดการน้ำ ดังนี้

๑) การทำการเกษตรยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการทำแผนผังฟาร์ม วางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการทำการเกษตรแบบไร่นาสวนผสม มีกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งด้านพื้น ด้านปศุสัตว์ ด้านประมง เป็นการลดความเสี่ยง มีผลผลิต และมีรายได้ตลอดทั้งปี

๒) ด้านแหล่งน้ำ มีการบริหารจัดการน้ำ เพื่อให้มีน้ำทางการเกษตรตลอดทั้งปี โดยการขุดสระทำร่องน้ำ และการสูบน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์

๓) มีการวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด มีตลาดรองรับผลผลิต เช่น มะพร้าว น้ำหอม มีพ่อค้ามารับซื้อถึงสวน

๔) มีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ทำให้ทราบต้นทุน กำไร และรายจ่ายที่ไม่จำเป็น

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานของ ศพก. แห่งนี้เกิดจากผลสำเร็จที่สามารถเป็นต้นแบบในการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตร ซึ่งก่อให้เกิดการลดต้นทุน การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต และการยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของเกษตรกร การที่ศูนย์ฯ ได้รับการยอมรับว่าเป็นแหล่งรวบรวมงานวิจัย เทคโนโลยี วัตกรรม และภูมิปัญญา ที่ผู้สนใจสามารถนำไปปรับใช้ได้เหมาะสม รวมถึงยังเป็นกำลังในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านการเกษตรให้แก่ชุมชน และสังคมได้เป็นอย่างดี

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

มีบทบาทในชุมชน เช่น เป็นประธานศพก.ระดับอำเภอ รองประธานแปลงใหญ่ตำบลพระพุทธร ประธานวิสาหกิจชุมชนผักปลอดสารบ้านหมูสี หมอдинระดับอำเภอ เป็นบุคคลที่คนในชุมชนยอมรับให้เป็นปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ และความน่าเชื่อถือ มีความกล้าคิด กล้าทำ พุ่มเทแรงใจทำหน้าที่ของตนเองเพื่อคนในชุมชน และให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

นายประสิทธิ์ เปื่องกลาง มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้ที่เสียสละทั้งกำลังใจ กำลังกาย และกำลังทรัพย์ มีจิตอาสาในการเป็นวิทยากร และดำเนินงานให้ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังเป็นครูบัญชีอาสา หมอдинอาสา สารวัตรเกษตรอาสา ประมงอาสา อาสาสมัครพลังงานทดแทน ให้กับหน่วยงานภาครัฐอีกด้วย

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“ความสำเร็จ ต้องเริ่มต้นจากการตัดสินใจลงมือทำ” หากเรามีเป้าหมายหรือมีความฝัน อย่าปล่อยให้มันเป็นเพียงแค่ความคิดหรือความฝัน อย่าดูถูกความสามารถของตัวเอง จงเริ่มต้นวางแผน แล้วลงมือทำอย่างจริงจัง เพื่อให้ความฝันนั้นเป็น ความจริง

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑. นายปรียาพร กระจำงโพธิ์ เกษตรอำเภอเฉลิมพระเกียรติ
๒. นายวสันต์ จีบจ่อหอ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๓. นายพโชค สมานมิตร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๔. นายแพ้ว ถองกระโทก ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.เครือข่าย) ตำบลพระพุทธร

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

กระบวนการถอดบทเรียน

๑. รวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ จากเกษตรกรต้นแบบ ผ่านการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์
๒. วิเคราะห์บริบทพื้นที่ และการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ (ศพก.) จากเอกสารและรายงานผลการดำเนินงาน
๓. ระดมความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการ ศพก., เครือข่ายเกษตรกรต้นแบบ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
๔. จัดทำเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสรุปองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่เป็นแบบอย่าง
๕. สังเคราะห์และจัดหมวดหมู่ข้อมูล ออกเป็นหัวข้อ เช่น แรงบันดาลใจ, นวัตกรรม, การขยายผล, ผลกระทบที่เกิดขึ้น

เครื่องมือที่ใช้

๑. แบบสัมภาษณ์เกษตรกรต้นแบบ แบบเบึ่งต้น
๒. การประชุมวางแผนเพื่อจัดการข้อมูล (สำนักงานเกษตรอำเภอ)
๓. การจัดเก็บข้อมูลตามแบบฟอร์มบันทึกข้อมูลถอดบทเรียน
๔. เวทีเสวนาระดับพื้นที่
๕. ภาพถ่ายประกอบและแผนที่
๖. การทบทวนหลังปฏิบัติการหรือการถอดบทเรียน (ประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ปัญหา/อุปสรรค

๑. ข้อจำกัดด้านเวลา เนื่องจากเกษตรกรต้นแบบมีภารกิจหลายอย่าง ทำให้เกิดปัญหาเรื่องการถอดบทเรียนแบบสัมภาษณ์ ทำให้การเก็บข้อมูลต้องวางแผนล่วงหน้า

๒. ข้อมูลการถอดบทเรียนมีจำนวนมาก มีเนื้อหาหลากหลาย และอาจจะเข้าใจยากในการตอบคำถาม ทำให้ต้องใช้เวลาในการถอดบทเรียน

๓. ข้อมูลการทำเกษตรหรือกิจกรรมที่ปฏิบัติไม่มีการบันทึกแบบภาพถ่าย หรือเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้ขาดความสมบูรณ์ ในการค้นหาข้อมูล

๔. ข้อจำกัดด้านการบูรณาการข้อมูลจากหลายฝ่าย ข้อมูลอาจต้องใช้จากหลายๆ ส่วน ข้อมูลที่ได้จากเครือข่ายต้องใช้เวลาในการตรวจสอบความถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

๑. วางแผนล่วงหน้าและทำตารางนัดหมายอย่างชัดเจน กับเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง

๒. จัดให้มีการบันทึกภาพถ่ายและคลิปวิดีโออย่างเป็นระบบ ตลอดการดำเนินงานของ ศพก.

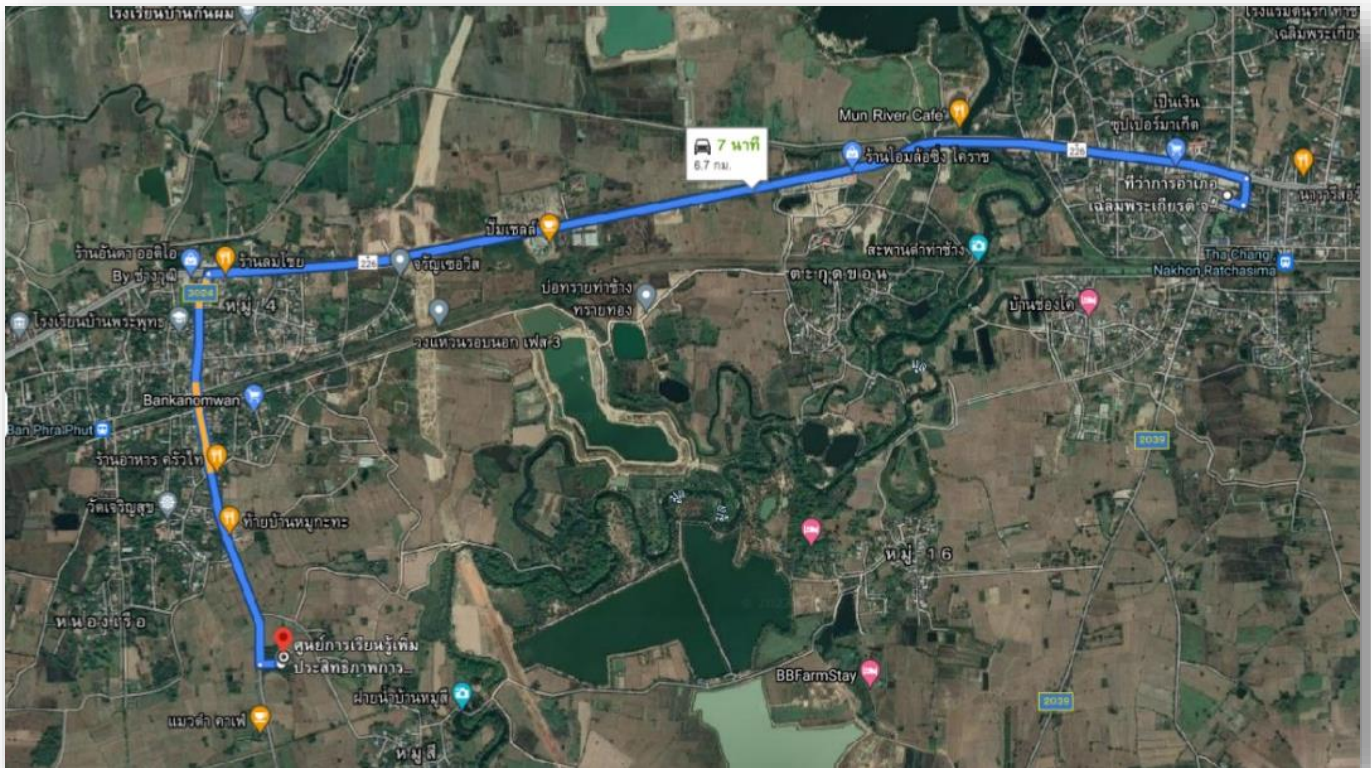
๓. ใช้แบบฟอร์มการเก็บข้อมูลที่เข้าใจง่ายและครอบคลุมทุกประเด็น

๔. เสริมการถอดบทเรียนด้วยการประชุมสรุปร่วมกัน ระหว่างทีมถอดบทเรียนกับเจ้าของพื้นที่

๕. จัดทำสื่อการเรียนรู้หรือคู่มือการถอดบทเรียน สำหรับใช้ในศูนย์ฯ อื่น ๆ ต่อไป

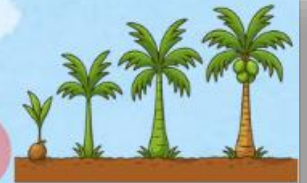
ภาคผนวก

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา

ปฏิทินการปลูกมะพร้าวน้ำหอม

เดือน

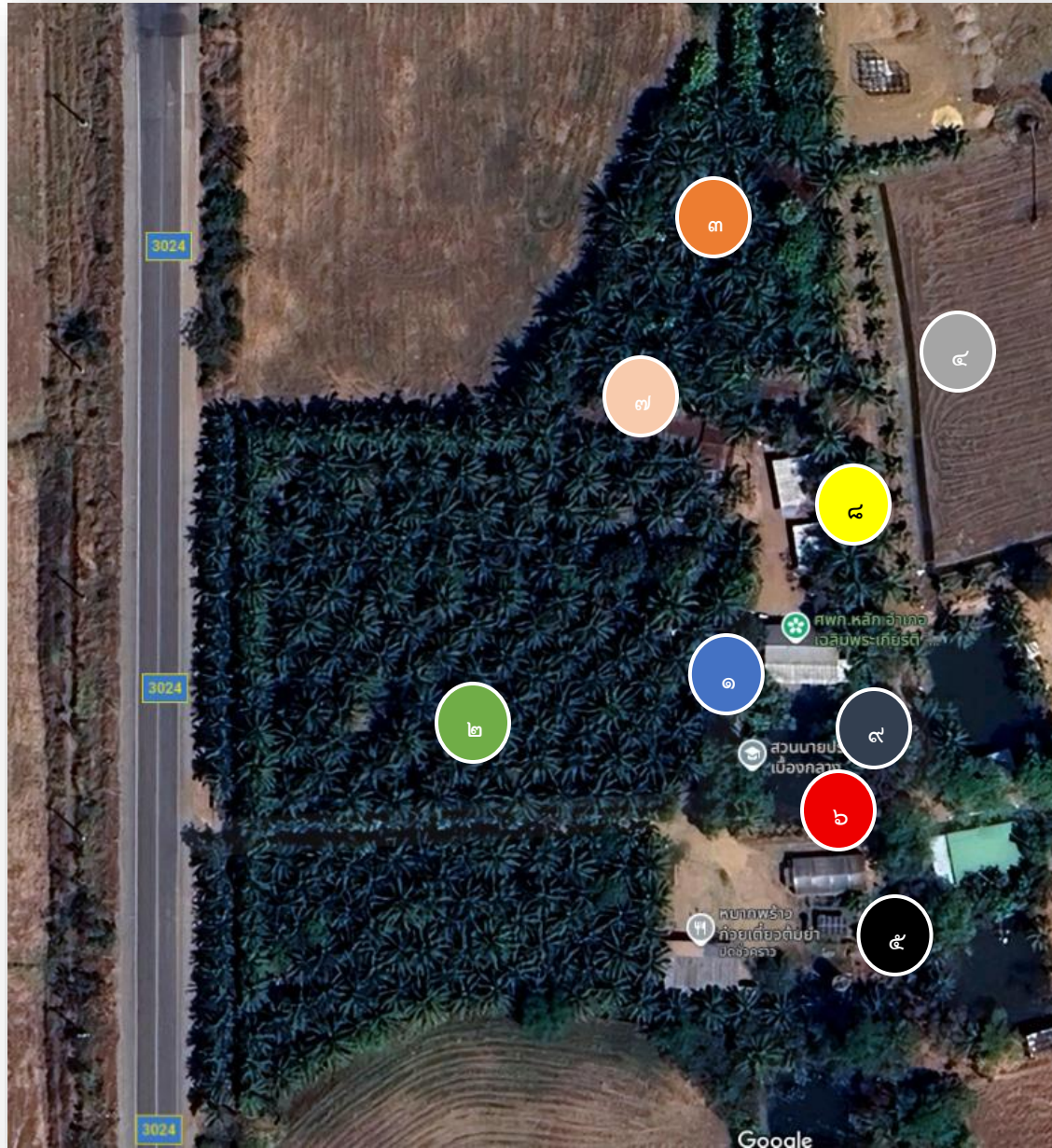
มกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน พฤษภาคม มิถุนายน กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน ตุลาคม พฤศจิกายน ธันวาคม

	การใส่ปุ๋ยเคมี											
	การใส่ปุ๋ยอินทรีย์											
	การให้น้ำ											
	ใส่เกลือ											
	การดูแลรักษา											
	การเก็บเกี่ยว											
	โรคแมลงศัตรูมะพร้าวที่สำคัญ ได้แก่ โรคผลร่วง โรคใบจุด และโรคยอดเน่า แมลงศัตรูมะพร้าวที่สำคัญ ได้แก่ หนอนหัวดำมะพร้าว ตัวแรดมะพร้าว ตัวมดมะพร้าว ไรสีขา และไรแมงมุมพิจิ											
	มะพร้าวออกดอกติดผลเมื่ออายุต้น 3-5 ปี ขึ้นอยู่กับชนิดพันธุ์ ออกดอกเฉลี่ยปีละ 12 ครั้ง การสุกแก่ของผลมะพร้าวจะเริ่มตั้งแต่อายุผล 11 เดือน และแก่เต็มที่ที่อายุ 12 เดือน การเก็บเกี่ยวสามารถทำได้ทุกเดือน เดือนละ 1 ทะลาย											

เทคนิคในการปลูกมะพร้าว

จัดทำโดย ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา

ภาพผังแปลงภายในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา

- ๑ ศาลาเรียนรู้
- ๒ แปลงมะพร้าวน้ำหอม
- ๓ แปลงหมาก
- ๔ แปลงข้าวนาปี
- ๕ ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์
- ๖ โรงเรือนปลูกพืชระบบอัจฉริยะ
- ๗ คอกโคเนื้อ
- ๘ จุดทำน้ำหมัก
- ๙ บ่อน้ำเลี้ยงปลา